

Turning the Vicious Circle around – New Frontiers in the Fight against the Mafia

CARINA GUNNARSON –
FRANCESCA FORNO¹

Syfte och mål

Hur vänder man en tradition av icke-samarbete till samarbete? Hur skapar man samarbete i en omgivning som saknar tradition av samarbete? Lösningen på det s.k. samarbetsproblemet har belönats med Nobelpris och engagerat forskare under mer än trettio år (Olson, 1965; Hardin, 1968; Ostrom, 1990; Rothstein, 2005). Medan vissa samhällen genomsyras av utbredd misstro, hög korruption, misstroende mot staten och icke-samarbete präglas andra av hög tillit, frånvaro av korruption, hög tolerans och samarbetsanda (Coleman, 1990; Putnam, 1993; Rothstein, 2005). Medan kunskapen är rik om de egenskaper som kännetecknar de två jämviktslägena, är studierna förre om vilka mekanismer som är i rörelse då människor lämnar ett tillstånd av icke-samarbete för samarbete (Freitag & Traunmüller, 2009; Fukuyama, 1995; Jung, 2003; Stolle, 2003; Uslaner, 2002).

Intresset i denna studie riktas mot det privata näringslivet i Palermo och det samarbete som under kort tid vuxit fram mellan affärsinnehavare som vägrar att betala skyddspengar till maffian. Tidigare

har det lokala näringslivet betraktat inbetalningen av skyddspengar som en ”normal” utgift i affärsverksamheten. Förutom hot och våld från maffian, blir de affärsinnehavare som vägrat betala skyddspengar ofta isolerade av såväl affärskolleger som kunder. Företagarnas regionala organisation har gjort offentliga uttalanden om att näringslivet på Sicilien måste ”lära sig att samexistera med maffian”. Trots att det finns ett stort antal organisationer som engagerat sig i kampen mot maffian var det lokala näringslivet i Palermo fram till 2004 mycket passivt – mer passivt än i andra delar av Sicilien och Syditalien.

I projektet intresserar vi oss för en ny organisation, *Addiopizzo*, som för första gången i Palermos historia lyckats mobilisera lokala affärsinnehavare mot maffians indrivning av skyddspengar. Bildandet av anti-racketorganisationen beskrivs av aktivisterna själva som lika svårt som att ”öppna en anglikansk kyrka i Vatikanstaten”. Hittills har cirka 500 affärsmän och 10 000 konsumenter blivit medlemmar. Hur ska vi förstå att organisationen på kort tid lyckats skapa ett samarbete mellan affärsinnehavare i Palermo? Vilka är begränsningarna för en fortsatt mobilisering?

Genom studien önskar vi:

- Ge ett bidrag till diskursen om socialt kapital och frågan om hur icke-samarbete kan vändas till samarbete;
- Utveckla teoribildningen kring socialt kapital genom en prövning av mobiliseringens kausala mekanismer;
- Analysera kontextuella faktorer som gynnar eller försvårar mobilisering.

I projektet intresserar vi oss för de mobiliserande mekanismer som lett till att lokala näringsidkare ansluter sig till *Addiopizzo*. Analysen bidrar med en empirisk prövning av betydelsen av social tillit, organisa-

1 Docent Carina Gunnarson (projektledare) är verksam vid Uppsala universitet och fil. dr Francesca Forno, är sociolog verksam vid Università di Bergamo, Italien.
E-post: carina.gunnarsson@statsvet.uu.se

tionens karaktär och svaga band för politisk mobilisering.

Områdesöversikt

I Putnams studie om Italien (1993) förklaras skillnaderna i politisk och ekonomisk utveckling mellan norra och södra Italien med att de olika landsändarna historiskt haft olika nivåer på socialt kapital. Medan norra Italien redan under medeltiden genomtyrades av ett vibrerande organisationsliv, kännetecknades södra Italien av hierarkiska relationer och en frånvaro av ett aktivt civilt samhälle. Dessa skillnader under medeltiden förklarar, enligt Putnam, att utvecklingen tagit olika vägar i de olika landsändarna. Medan utvecklingen i norra Italien har lett till samarbete och ”fungerande demokrati”, har utvecklingen i södra Italien lett till motsatt situation.

I den litteratur som följt på Putnams pionjärstudie identifieras två huvudstråk, där socialt kapital definieras som: 1) sociala relationer, nätverk och organisationer; eller 2) socialt rotade värderingar som betonar vissa attityder och normer, t.ex. tillit och reciprocitet (Fishman, 2004; Hooghe and Stolle, 2003). Huvudspåret i forskningen var länge att medborgarnas deltagande i organisationslivet hade positiva effekter på demokratin och medborgarnas civila engagemang. Senare forskning har haft svårt att belägga detta samband, och bl.a. visat att resultaten kan förklaras av självselektion – samarbetsinriktade personer är helt enkelt mer benägna än andra att engagera sig i organisationer (Delhey och Newton, 2003; Paxton, 2007; Stolle, 1998; Uslaner, 2002; Hooghe och Stolle, 2003; Newton, 1999). En alternativ teori är att förekomsten av välfungerande samhällsinstitutioner tros leda till ökad tillit och samarbete och stabil demokrati. Enligt det nyinstitutionella perspektivet

främjar välfungerande institutioner en hög tillit i samhället, som i sin tur främjar upprätthållandet av dessa institutioner (Levi, 1998; Rothstein och Stolle, 2003).

Problemet är att forskningen fortfarande inte erbjuder särskilt bra förklaringar på hur samhällen tar sig från icke-samarbete till samarbete. Medan vissa samhällen förefaller dömda att fortsätta i samma ”onda cirkel” av icke-samarbete, verkar andra samhällen kunna fortsätta i samma samarbetsanda i all oändlighet. Varför väljer människor att börja samarbeta? En vanlig kritik av Putnams definition av ”socialt kapital” är att den är bred och omfattar såväl tillit som normer om reciprocitet och nätverk. Problemet med den bristande precisionen är att det är svårt att avgöra var det sociala kapitalet börjar. Börjar samarbete med nätverk, normer eller tillit? I vilken ände ska man börja nysta för att åstadkomma samarbete? (Jung, 2003)

En ytterligare svaghet är metodologisk: studierna bygger ofta på surveydata där man förvisso kan påvisa samband, men är sämre på att analysera vilka kausala mekanismer som leder till samarbete. En analys av de mekanismer som är i rörelse när människor väljer att börja samarbeta kräver mer ingående studier av organisationernas inre liv än vad som är möjligt att genomföra i större undersökningar (Jung, 2003). Därtill är den fråga om social tillit som ofta används både abstrakt och svårtolkad¹, vilket gör det oklart vad frågan egentligen undersöker och vilka slutsatser som kan dras om den sociala tillitens effekter (Miller and Mitamura, 2003; Reeskens and Hooghe, 2008).

Putnam har i sin senare forskning infört en distinktion mellan olika typer av socialt

---

1 ”Generally speaking, would you say that most people can be trusted or that you can't be too careful in dealing with people?”

kapital. eftersom det, som hans kritiker ofta hävdar, inte är alla organisationer som främjar det ”goda” sociala kapitalet. Vissa former av socialt kapital är inåtblickande, förstärker en grupps homogena karaktär och utesluter andra människor ur gemenskapen (”bonding social capital”). Andra nätverk är mer utåtriktade och omfattar människor med olika ursprung som skär tvärs igenom olika sociala skiljelinjer. Denna typ av organisationer är överbryggande (”bridging”) i sin karaktär. De olika typerna socialt kapital tros ha olika effekter. Medan det snäva sociala kapitalet antas vara bra för ömsesidighet och solidaritet, tror man att det överbryggande sociala kapitalet bättre för informationsspridning, politisk mobilisering eller för att få tillgång till resurser utanför primärgruppen (Putnam, 2000:22).

Inom sociologin finns en stark tradition av nätverksforskning. Här flyttas perspektivet till relationerna mellan olika individer. Forskarnas uppmärksamhet har riktats mot såväl typ av kontakter (innehåll) och kontakternas struktur (intensitet) som tros ha betydelse för såväl spridning av information som upptagande av nya idéer, gruppens agerande, åsiktsbildning och gruppidentitet (Valente, 1995). Vidare har forskning om sociala nätverk visat på betydelsen av överbryggande kontakter, s.k. broar (*bridges*) mellan olika grupper. Starka band kan vara bra för att upprätthålla eller reproducera en grupps position, medan svagare och överbryggande band kan vara mer betydelsefulla för att underlätta och sprida information över gruppgränser. Genom svaga band sprids information mellan grupper som annars skulle vara isolerade från varandra. Styrkan med dessa svaga band är att de inte är begränsade till den egna gruppen, utan sträcker sig till andra grupper som är annorlunda

än den egna. (Granovetter, 1973; 1983; Lin, 1999).

Projektbeskrivning

Andelen affärsinnehavare som betalar skyddspengar till maffian har i Palermo uppskattats till 80 procent. Det har uppfattats som ”naturligt” att betala. Palermo är ett ”kritiskt fall” där politisk mobilisering är svårt, dels av tradition, dels av motstånd från maffian. Maffian försöker genom våld och normbildning aktivt förhindra att samarbete mellan människor uppstår (Gunnarson, 2008). Mord har förekommit mot affärsinnehavare som vägrat betala.¹ Ett viktigt mål för maffian är att ha kontroll över ett speciellt territorium och att etablera ett monopol över de aktiviteter som äger rum där. Maffiamord och maffiakrig är ”framför allt tecken på kamp om makten över ett visst territorium eller dispyter om territoriella gränser” (Hess, 1998). Kontrollen över territoriet är viktig eftersom området används som tillflyktsort för maffiamedlemmar, rekryteringsbas, för penningtvätt, eller för att dumpa miljöfarligt avfall (Massari och Monzini, 2004; Saviano, 2006). Indrivning av skyddspengar är central för kontrollen av territoriet. Även om den ekonomiska vinsten kan tyckas marginell i jämförelse med maffians andra inkomster, så används skyddspengar för att betala löpande utgifter, t.ex. lön till fotfolk eller stöd till fängslade medlemmars familjer (Gambetta, 1993; Hess, 1998; Schneider och Schneider, 2006; Orlando, 2001). Indrivning av skyddspengar är god träning för yngre maffiamedlemmar och ger maffian inflytande över affärsinnehavarna (Grasso och Vasile, 2005; Santino, 2000).

1 Libero Grassi mördades den 29 augusti 1991 efter att ha vägrat betala.

I jämförelse med andra områden i södra Italien, t.ex. Neapel, har det varit svårare att mobilisera företagare i Palermo (Grasso och Vasile, 2005).

Sedan 2004 har *Addiopizzo* lyckats mobilisera ett relativt stort antal företagare och konsumenter mot maffian. Addiopizzo representerar något nytt i mobiliseringen mot maffian. En skillnad är att Addiopizzo har introducerat politisk konsumtion som en strategi för att bekämpa inbetalandet av skyddspengar. Initiativtagarna till organisationen har inspirerats av sociala rörelser som *Global Justice Movement*, som arbetar genom marknaden för att åstadkomma förändring i samhället (Micheletti, 2003; Micheletti, 2009; Schurman, 2004; Wahlström och Peterson, 2006). Istället för att bojkotta affärsinnehavare som betalar skyddspengar, har man i detta fall bara använt den positiva formen av politisk konsumtion, nämligen ”buycotts”, som innebär att konsumenter uppmuntras att använda sin köpkraft för att stödja affärsinnehavare som vägrar att betala skyddspengar. Genom att medvetandegöra och uppmuntra konsumenter att ändra sina konsumtionsvanor har Addiopizzo skapat en allians mellan affärsinnehavare och konsumenter, men man har också skapat nya band och relationer mellan affärsinnehavarna. Under kort tid har icke-samarbete vänts till samarbete.

Hur kan vi förklara Addiopizzos mobilisering och etableringen av ett samarbete? Ur forskningen om socialt kapital härleds två huvudhypoteser, nämligen att organisationens ”överbryggande” karaktär (där bl.a. social tillit ingår som en delkomponent) eller svaga band (”weak ties”) kan förklara mobiliseringen.

Alternativa förklaringar

Det finns flera alternativa förklaringar till mobiliseringens framgångar och begränsningar som kommer att beaktas i analysen. Nya affärsinnehavare kan vara mer positiva till initiativet än etablerade affärsinnehavare, då inbetalning av skyddspengar ibland görs för att förhindra att konkurrenter etablerar sig. Stora skillnader kan även finnas mellan olika branscher. Byggnadsbranschen är t.ex. starkt penetrerad av maffiaintressen. Vidare kan den socioekonomiska kontexten i ett område förhindra eller underlätta för affärsinnehavare att gå med i Addiopizzo. En förstudie visade på stora variationer mellan olika områden i Palermo, vilket kan bero på utbildningsnivå, arbetslöshet eller individers ekonomiska beroende av maffian.

Människors benägenhet att ansluta sig till Addiopizzo påverkas sannolikt även av förändringar på meso- och makronivå. Forskningen kring sociala rörelser har länge intresserat sig för den omgivande politiska kontexten och dess betydelse för uppkomsten av rörelser, deras val av strategi och eventuella inflytande (Kitschelt, 1986; Luders, 2006; Schurman, 2004; Wahlström och Peterson, 2006). Forskare har också pekat på hur sociala rörelser aktivt kan förändra sin omvärld (McAdam et.al. 2001). Nedan skisseras några förändringar i den politiska, kulturella och ekonomiska kontexten (*opportunity structures*) som kan ha främjat eller hindrat Addiopizzos mobilisering.

■ *Politiska möjlighetsstrukturer* – Litteraturen pekar på statens institutionella drag (grad av öppenhet) och styrkan/svagheten hos rättsväsendet. De politiska förutsättningarna i Palermo har länge varit slutna, även om det fanns ambitioner att öka graden av öppenhet under 1990-talet. Rättsväsendet har

under 2000-talet haft stora framgångar och gripit flera viktiga maffialedare. Nya lagar har antagits till skydd för utsatta företagare.

- *Kulturella möjlighetsstrukturer* – Wahlström and Peterson (2006) föreslår studie av värderingar, myter, världs-uppfattning, klassmedvetenhet och medierapportering. Trötthet på antimaffia kännetecknar Palermobornas inställning under mitten av 1990-talet. Stora kulturella förändringar har dock ägt rum i Palermo under de senaste 20 åren, framför allt bland yngre generationer.
- *Ekonomiska möjlighetsstrukturer* – ännu relativt utforskat i litteraturen (se Schurman och Munro, 2008). På ett övergripande plan har näringslivet genomgått strukturella förändringar. Exempelvis har statens finansiella stöd till Syditalien minskat sedan början av 1990-talet och en ny servicesektor med en ny generation företagare har börjat växa fram. Organisationen *Confindustria* har tagit ställning mot skyddspengar.

Metod och datainsamling

Tre olika och kompletterande metoder används för att analysera forskningsfrågan – enkäter, nätverksanalys och intervjuer.

Enkäter kommer att distribueras till samtliga affärsinnehavare som har gått med i Addiopizzo. Vi kommer således att göra en komplett analys av nätverket. Som framhålls av Lin (1999) är metoden särskilt lämpad då det handlar om en relativt liten organisation.

Nätverksanalys. Analysen syftar till att fånga in kommunikationsstrukturen mellan affärsinnehavare som gått med i Addiopizzo. Nätverken rekonstrueras ge-

nom att be affärsinnehavarna nämna andra affärsinnehavare som gått med i Addiopizzo och med vilka de har en kontakt. Analysen hjälper oss att förstå nätverkets sammanhållning (kontaktintensitet mellan olika personer) och att identifiera aktörernas olika roller inom nätverket (ledare, perifera personer, personer med kontakter utanför nätverket). Informationen används till stöd vid urvalet av intervju-personer.

Intervjuer kommer att genomföras med ett urval av medlemmar. Respondenterna väljs ut och tillfrågas utifrån resultatet av nätverksanalysen ovan. Syftet är att fördjupa nätverksanalysen, att ställa frågor om social tillit samt om organisationens karaktär.

Organisationens karaktär belyses på tre olika sätt: 1. Genom fasta och öppna frågor i enkät och intervjuer om hur intervju-personerna själva ser på organisationen; analys medlemmars umgängesvanor; frågor om värderingar (social tillit, reciprocitet); medlemskap i andra organisationer eller nätverk; 2. Analys av Addiopizzos sociala sammansättning; 3. Analys av nätverkets struktur (frekvens och intensitet i kontakter). Eventuella förändringar över tid fångas in genom tillbakablickande frågor eller genom analys av skillnader mellan äldre och nyare medlemmar.

Betydelsen av "weak ties" undersöks genom enkäter med fasta svarsalternativ. Vanligast är att definiera starka band som kontakter mellan familj, släkt och nära vänner, medan kontakter med andra bekanta, t.ex. grannar eller jobbkompisar, är svaga. Från en förstudie vet vi att de första 100 medlemmarna i Addiopizzo rekryterades genom vänskapsband (Forno och Gunnarson, 2010). Hur ska vi förstå Addiopizzos fortsatta mobilisering? Alternativa hypoteser är att mobilisering skett enbart genom att få information om initiati-

vet genom medier, flyers, affischer, d.v.s. varken genom svaga eller starka band.

Analysen av politiska, ekonomiska och kulturella förändringar på meso- och makronivå, d.v.s. i Palermo och Sicilien bygger på analys av sekundärmaterial, statistik, intervjuer samt egen forskning (Gunnarson, 2008; Forno och Gunnarson, 2010).

Projektets betydelse

Projektet har goda förutsättningar att ge bidrag till såväl den inomvetenskapliga dialogen samtidigt som studien är policyrelevant. Projektet analyserar Addiopizzos mobilisering av affärsinnehavare i Palermo och hur de lyckats vända en tradition av icke-samarbete till samarbete. Frågan om *förändring* – om möjligheten att gå från icke-samarbete till samarbete – är relevant för forskningsområdet kring socialt kapital där vi analyserar de kausala mekanismer som varit avgörande för politisk mobilisering. Frågan har stor policyrelevans. I vilken ände ska man börja om man vill stimulera samarbete – genom att stödja bildandet av sociala nätverk eller genom att främja ökad tillit? Slutsatserna är intressanta för länder där statens legitimitet och territoriella kontroll utmanas av organiserad brottslighet. Studien ger ökad kunskap om näringslivets och konsumenters betydelse i kampen mot organiserad brottslighet.

Referenser

- Coleman, J. (1990) *Foundations of Social Theory*, Harvard: Harvard University Press.
- Delhey J; Newton K. (2003) "Who trusts? The origins of social trust in seven societies", *European Societies* 5(2): 93-137.
- Della Porta, D.; Diani, M. (2006) *Social Movements: an Introduction*, Oxford: Blackwell Publishing.
- Fishman, R.M. (2004) *Democracy's Voices: Social Ties and the Quality of Public Life in Spain*, Ithaca and London: Cornell University Press.
- Forno, F.; Gunnarson, C. (2010) "Everyday Shopping to Fight the Italian Mafia" i M. Micheletti, A. MacFarland red., *Creative Participation: Responsibility-taking in the Political World*, London: Paradigm Publishers.
- Freitag M.; Traunmüller, R. (2009) "Spheres of trust: an empirical analysis of the foundations of particularised and generalised trust". *European Journal of Political Research* 48:782-803.
- Fukuyama, F. (1995) *Trust. The Social Virtues and Creation of Prosperity*, London: Hamish Hamilton.
- Gambetta, D. (1993) *The Sicilian Mafia: The Business of Private Protection*, London: Harvard University Press.
- Granovetter, M. (1973) "The Strength of Weak Ties", *American Journal of Sociology*, 78: 1360-80.
- Granovetter, M. (1983) "The Strength of Weak Ties: A Network Theory Revisited", *Sociological Theory*, Vol. 1: 201-233.
- Grasso, T.; Vasile, V. (2005) *Non ti pago: storie di estorsioni mafiose e di antiracket*, Milano: L'Unità.
- Gunnarson, C. (2008) *Cultural Warfare and Trust: Fighting the Mafia in Palermo*, Manchester: Manchester Univ.Press.
- Hardin, G. (1968) "The Tragedy of the Commons", *Science*, 13 december, 162(3859): 1243-1248.
- Hess, H. (1998) *Mafia & Mafiosi: Origin, Power and Myth*, London: C. Hurst & Co. Publ. Ltd.
- Hooghe, M.; Stolle, D. (2002), *Generating Social Capital*, New York: Palgrave Macmillan.
- Jamieson, A. (2000) *The Antimafia: Italy's Fight against Organized Crime*, London: Macmillan.
- Jung, C. (2003) "Breaking the cycle: producing trust out of thin air and resentment", *Social Movement Studies*, 2(2): 147-175.
- Kitschelt, H. (1986) "Political Opportunity Structures and Political Protest: Anti-nuclear Movements in Four Democracies", *British Journal of Political Science*, 16(1): 57-85.
- Levi, M. (1998) "A state of trust". I Braithwaite V.; Levi M. (red) *Trust and Governance*. New York: Russell Sage Foundation.
- Lin, N. (1999) "Building a Network Theory of Social Capital", *Connections*, 22 (1): 28-51.

- Luders, J. (2006) "The Economics of Movement Success: Business Responses to Civil Rights Movements", *American Journal of Sociology* 111:963-98.
- Massari, M.; Monzini, P. (2004) "Dirty business in Italy: A case-study of illegal trafficking in hazardous waste", *Global Crime*, 6:3-4 (2004): 285-304.
- McAdam, D.; Tarrow, S.; Tilly, C. (2001) *Dynamic of Contention*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Micheletti, M. (2003) *Political Virtue and Shopping. Individuals, Consumerism and Collective Action*, London: Palgrave Macmillan.
- Micheletti, M. (2009) "The Consumer Turn in Political Responsibility and Citizenship", *Partecipazione e Conflitto*, n. 3.
- Miller, A. S.; Mitamura, T. (2003) "Are Surveys on Trust Trustworthy?" *Social Psychology Quarterly* 66:1: 62-70.
- Newton, K. (1999) "Social and political trust in established democracies". I.P. Norris (red), *Critical Citizens: Global Support for Democratic Governance*, Oxford: Oxford University Press, pp. 169-187.
- Olson, M. (1965) *The Logic of Collective Action. Public Goods and the Theory of Groups*, Harvard University Press.
- Orlando, L. (2001) *Fighting the Mafia and Renewing Sicilian Culture*, San Francisco: Encounter Books.
- Ostrom, E. (1990) *Governing the Commons*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Paxton, P. (2007) "Association memberships and generalized trust: A multilevel model across 31 countries", *Social Forces* (86(1): 47-76.
- Putnam, R. (1993) *Making Democracy Work. Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton: Princeton University Press.
- Putnam, R. (2000) *Bowling Alone*, New York: Touchstone.
- Reeskens, T.; Hooghe M. (2008) "Cross-cultural measurement equivalence of generalized trust. Evidence from the European Social Survey (2002 and 2004)", *Soc. Indic. Res* 2008, 85: 515-532.
- Rothstein, B. (2005) *Social Traps and the Problems of Trust*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Rothstein, B.; Stolle, D. (2003) "Social capital, impartiality and the welfare state: an institutional approach" i Hooghe, M.; Stolle, D. *Generating Social Capital*, New York: Palgrave Macmillan.
- Santino, U. (2000) *Storia del Movimento Antimafia: Dalla Lotta di Classe all'Impegno Civile*, Roma: Editori Riuniti.
- Saviano, R. (2006) *Gomorra. Viaggio nell'impero economico e nel sogno di dominio della camorra*, Milano: Mondadori.
- Schneider, Jane and Schneider, Peter, (2006) "Sicily: reflections on forty years of change", *Journal of Modern Italian Studies*, 11 (1): 61-83.
- Schurman, R. (2004) "Fighting Frankenfoods: Industry Structures and the Efficacy of the Anti-Biotech Movement in Western Europe", *Social Problems*, Vol. 51.
- Schurman, R.; Munro, W. (2008) "Targeting Capital: A Cultural Economy Approach To Understanding The Efficacy Of Two Anti-Genetic Engineering Movements", Paper presenterat vid 2008 ASA conference in Boston.
- Stolle, D. (1998) "Bowling together, bowling alone: The development of generalized trust in voluntary associations", *Political Psychology* (19(3): 497-525.
- Stolle, D. (2003) "The sources of social capital". I Hooghe M; Stolle, D. (red) *Generating Social Capital*, New York: Palgrave Macmillan, pp. 19-42.
- Uslaner, E. (2002) *The Moral Foundations of Trust*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Valente, T.W. (1995) *Network Models of the Diffusion of Innovation*, Broadway: Hampton Press
- Wahlström, M.; Peterson, A. (2006) "Between the State and the Market: Expanding the Concept of Political Opportunity Structure" *Acta Sociologica* 49:362-377.